

19 ביולי, 2016

רציונל להקמת מערך סיוע טלפוני נפשי לניצולי שואה ובני משפחותיהם
ואבני הדרך לתשלום

בישראל חיים כיום כ-190,000 ניצולי שואה, כולם בגיל זיקנה. חלק מהניצולים מתאפיין בכך שבמשך כל השנים לא דברו על הקורות אותם במהלך השואה. חלקם לא ספרו לילדיהם דבר, במטרה לחסוך מהם את המידע והסבל הכרוכים בשמיעת סיפוריהם. חלקם, מסיבות נפשיות וחברתיות, חשו שאין לגיטימציה לכאבם ושעליהם לתפקד במיטבם, ללא פתיחת פצעי "העבר".

תהליך ההזדקנות מאופיין באובדנים רבים: בעיות רפואיות, ירידה תפקודית, דילדול משאבים נפשיים וכלכליים, ירידה קוגניטיבית, אובדנים של בני/בנות זוג ומכרים אחרים, ועוד. עבור ניצולי השואה, אובדנים אלה מתווספים לנסיון החיים הטראומטי שחוו במהלך השואה ואחריה. (דורסט, ד"ר נתן, הרצאה 2010)

חלק מהניצולים מוכנים לקבל כעת עזרה שלא קיבלו עד כה, לעתים עקב חוסר במשאבים, לעתים מתוך למידה, בצעירותם, כי עליהם להיות חזקים, לא להזדקק לעזרת הזולת. חשיפת הכאב והחולשה התפרשה כחוסר התמודדות ובזמן השואה אף היוותה סכנת חיים ממשית. גם עם הגיעם ארצה, נאלצו להסתיר כאבם ועברם, בכדי להתערות בחברה ה"צברית".

מסקר בקרב נעזרי הקרן לרווחה לנפגעי השואה, עולה כי 40% מהם חשים בדידות לעתים קרובות. ל-7% מניצולים אלה אין ילדים או נכדים. כ-5% מהם לא נפגשים עם אף אדם בתדירות של פעם בשבוע (ברודסקי ואחרים, 2009).

ממחקרים עולה כי בגיל זיקנה מתעוררים רגשות חבויים בעקבות ארועים עכשוויים (למשל טקס יום הזכרון, ביקור במחנה השמדה, מלחמה בארץ). גם הנטייה של הזקן לבחון רטרופקטיבית את סיפור חייו עלולה לעורר מחדש רגשות מודחקים של חסר, אובדן ורדיפה (Sharon et al 2009).

גם בני הניצולים "דור שני", רבים מהם מטופלים בהוריהם המבוגרים וחלקם נושאים עימם קשיים רגשיים הקשורים בהיות הוריהם ניצולי שואה (דורסט, ד"ר נתן, הרצאה 2010).

לאור כל זאת, רואה משרד הרווחה והשירותים החברתיים נחיצות רבה בייזום והפעלת שרותי תמיכה נפשית בניצולי השואה ובני משפחותיהם.

מטרות הסיוע הטלפוני

- אוזן קשבת לניצולים ברגעי משבר, הפחתת המתח
- הפגת הבדידות
- זיהוי פונים במצבי סיכון והפעלת התערבות חרום: עו"ס כונן במערכת הרווחה
- אפשרות לקשר מתמשך ללא דרישת הזדהות
- הצעת שרותים נוספים כגון טיפול ארוך טווח במרכזי טיפול או בבית (למרותקים)
- פעילות קבוצתית חברתית-טיפולית, מיצוי זכויות וכד'.

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
האגף לשירותים חברתיים ואישיים
השירות לזקן

יתרונות סיוע נפשי טלפוני

- אנונימי ומאפשר גם לניצולים שאינם רוצים להזדהות, לקבל אוזן קשבת ללא תיוג והשפלה אשר חלק מניצולי השואה מרגישים בפנייה לעזרה.
- אין מגבלה גאוגרפית או של נגישות, לאור הקושי לצאת מהבית וליסוע למקום מפגש.
- שירות חינם, כולל עלות השיחה עצמה.
- מתן לגיטימציה והכרה בקשיים הנפשיים, החברתיים, המשפחתיים של אוכלוסייה זו
- מאפשר התארגנות מיידית להגברת סיוע בתקופות דחק ומתח כגון מלחמה וכו'.
- הפונה נוטה לייחס למגיש העזרה בטלפון כח וסמכות ונענה להם, מכשיר הטלפון מעודד דיבור חפשי ומוגן וכן מתקצרים באמצעותו שלבי ההתערבות.

לאור כל זאת, אנו ממליצים על המשך הפעלת קו הסיוע הנפשי הטלפוני לניצולי השואה ובני משפחותיהם, כפי שניתן בשנת 2015.

אבני הדרך לתשלום עבור השירות:

בכל רבעון תגיש העמותה המפעילה את השירות דרישת תשלום, כולל פירוט כל הפעולות שבוצעו על-ידה, במסגרת השירות, באותו רבעון.
דרישת התשלום, על סעיפיה השונים, ייבדקו ויאושרו לתשלום במידה ויתאמו את העשייה בשטח ואת סעיפי התקציב, כפי שפורט בהצעת השירות.

בברכה,

עו"ס תמי מרוז מ.ר. 9013
מפקחת ארצית – ניצולי השואה